

SZÉKESFEHÉRVÁR

Szerkesztőség és Kiadóhivatal: Nádor-utca 7.
 TELEFON-SZÁM: 110.
 Hirdetések és előfizetési pénzek a kiadóhivatalba küldendők.

Felélős szerkesztő és kiadótulajdonos

FÉNYES LÁSZLÓ.

Előfizetési árak:
 Egy évre 16 Kor. — Fél évre 8 K. — Negyedévre 4 K.
 Egyes szám ára: 10 fillér.
 A lap megjelenik: Hétfőn, szerdán és szombaton este 6 órakor.

A martonvásári árvaház.

Hosszas munka és nem csekély akadály legyőzése után az őszzel, valószínűleg október hó 1-én megnyílik a martonvásári árvaház, a melyet mint ismeretes, Fejérvármegye hazafias közönsége a millennium emlékeire létesített.

Az árvaház célja tudvaleg az, hogy szakképzett mezei munkásokat és gazdasági cselédeket neveljen a magyar agrikultura számára s most, hogy az intézmény szervezése folyik, a tegnapi igazgató választmányi ülésen a gondnok és a családfele állásra is kiírták a pályázatokat, kitűzték a választás határidőjét, talán nem lesz czéltilan: foglalkozni az árvaházban inanguráló szellemmel, a vezetés miként való szervezésével.

Első sorban is konstatalni kell, hogy az árvaház úgy, a mint az szablonos mivoltában tervezték, voltaképen ellentétben áll céljával. Gyermekek nevelése lesz az, ha csak valami nagyon ambiciózus, lelkiismeretes és nagy műveltségű embert nem kapnak a gondnoki állásra, a ki nem éppen csak tessék-lássék módon, a szabályokat betartva fog hivataloskodni, hanem szübb doba szabályokat, hivatalt és intézeti órákat, magát a lényeket tartja szem előtt: józan eszt, a földművelésben, állattenyésztésben, esetleg gazdasági iparban vagy kertészetben jártas munkásokat akarván nevelni. Nevelni és nem pedig tanítani, a mi, tetszik tudni, hogy nagy különbség. Kérdés már most, hogy ha ilyen gondnok és két családfele tudnak is kapni, az a kaszárnyaszerű épület az ő kicsi földter-

letével, alig valami állatjával, alkalmas lesz-e a cselé keresztyulvételre? Azt hisszük hogy: nem és az alapításkor megint csak a szalma-tűzlángunk lobbant fel. Nem igen törődtek vele, hogy mezei munkásokat, mostani gazdasági viszonyaink szerint, nem lehet emeletes kaszárnyákban, egyenruhákban nevelni s hogy egy ilyen „mezei-árvaház” valamely uradalom keretében, tanyái házakban elhelyezve, esetleg, de akkor is csak esetleg beválthatott volna, így azonban sorsukkal elégedetlen proletárokat fog nevelni. Bár rossz jósek lennünk, de úgy gondoljuk, hogy semmiféle szervezett intézmény nem alkalmas arra, hogy a leggyeszertebb munkákat végző, az élethez legkisebb igényeket fűző ember-csoportokat neveljen.

Elismerjük, hogy mindezek már eső után való koponyegnek látszanak. Hanem talán tényleg meg sem azok. Lehet mezei munkásokat nevelni, de ne akarjunk azokból az arva gyerekekből, a kiket intézeti nevelésben reszesítenek: béreseket és igazgatókat fog nevelni. Ez nem fog menni s akárhogy is ilyen állásokra szerződötetik el majdan oket, rövidesen ott fogják hagyni állásaikat, munkájukat s felfognak menni a fővárosba, előbb zákhordó napszámoknak talán, vagy bolti-szolgáknak, azután pedig csavargónak, mi más egyebeknek. A ki csak némi keveset foglalkozott humanitárius intézmények szervezésével, az autogya irni állításunkat: a főmege, a családi tázhely nevelésé nélkül való nevelés a fiatal, vagyódo kedélyekben a proletariátus iránt való hajlamot, a rendezeres, csendes és nagyobb

emelkedés kiltása nélkül való munka iránt való ellenszenvet fejleszti ki.

Azért tehát most majd, a mikor a gondnokot megválasztják s a mikor az intézet tan- és élet-, meg nem tudom micsoda rendjét megállapítják, jó lesz erre gondolni és azon igyekezni: inkább mezei iparágakkal, kertészettel, állattenyésztéssel kísérték megismertetni a növendökeket, azokat velük megkedveltetni s így egyszerű de szakképzett embereket nevelni belőlük, mint — intézeti ostoros legényeket, fából vaskarikát csinálni.

Kezdő lépés lehetne az arra, hogy az árvaházval kapcsolatban földművelés iskolát állítsanak Martonvásáron. Törmészetes, hogy egy ezik szék keretében bővebben fejtegetni e terv szükségességét és lehetőségét nem lehet. Az elért eredmény vagy eredménytelenség fogja megmutatni, hogy nem volt-e igazunk, avagy igazunk volt s akkor talán, ha lesz majd még: a ki az árvaház iránt érdeklődni fog, változtat a hályezeten. Mivelhogy mi magyarok — öreg apánk is úgy csinálta — csak egy tanítást ismerünk el, a miből olykor tanulni szoktunk: a saját kárunkat.

HIREK.

— A martonvásári árvaház igazgató választmányja tegnapi délelött Husár Agoston alispán elnöklete alatt által tartott, a melyen három fontos ügy került döntés alá. Elhatározták, hogy a gondnok és két családfele állásra a pályázatokat sürgősen kilrják, a kérvények beadásának határideje augusztus 20-ika. Másnap, augusz-

T A R C S A.

Kétféle mérték.

Irta: Szemakágy István.

A mennyország kapujában két didergő lélek álldogált. Több volt félrójánál, hogy a portába vesső csengőtűt megérinték, már törelmentlenül tekintettek befelé a kulcsukon, amig a Szent Péter ismeretes bókészála végre megjelent a kapu mögött.

— Mit akartok? — kérdezte a mennyország portása.

— Be akartunk jutni a mennyországba, — válaszolta a két lélek egyszerre.

Szent Péter vizsgálódó pillantást vetett rájuk, aztán mosolygva így szólt:

— Nagyon szép, csakhogy, fájdalom, nem úgy megy ám a dolog, ahogy jámborral elképzelitek. A mennyországba csak az juthat be, aki életét odajenn makulátlan tisztaságban töltötte el. Vajjon nem terbeli-e a lelketeket egy elküvetett bűn tudata? Előre is intelek benneteket, hogy a tiesta igazságot mondjátok, mert hiszen a protokollumokban ugyis megtalálunk mindent, amire az itéletelhozatalnál szükségünk van . . .

A két lélek megzavarodva nézett egy alant uszó viharfelhőre, mig Szent-Péter nyájasan folytatta.

— Hogy hivatok benneteket odalenn?

— Engem Szentgály Katinkának, — mondta az egyik lélek remegve.

— Engem pedig Szentgály Sándornak — szólott halk hangon a másik.

— Talán téj feleség voltatok?

— Igenis, jó szent, azok voltunk. Kerek tizenhat évig élünk együtt a legboldogabb házasságban.

Szent Péter helyeslőleg bólintott, aztán udvariasan oda fordult a női lélekhez: — Asszony voltál, tehát tied az elsőség. Figyelmesteltek, hogy minden czifrázatás nélkül felelj a hozzád intézendő kérdésekre:

- Igenis.
- Volt-e benned kacérság, — vagy tetszőség?
- Nem.
- Hazudtál-e?
- Soha.
- Meghallgattad-e a todrászó pletykáit?
- Nem.
- Amig az urad megélelt, gondoltál-e más férfira?
- Nem.
- Használtál-e kendőző, avagy szépítő szereket?
- Soha.
- Gyakrabban olvastad-e a franczia regényeket, mint a szakácskönyvet?
- Nem.
- Panaszkodtál-e néha az édes mamádnak az uradra?
- Soha.
- Divalos asszony létedre nem feltél-e a gyólyát?

— Nem.

Szent — Péter elégtelen bólintott, aztán dicsérettel közelbe hajolt a remegő lélekhez.

— És vajjon hű maradtál-e mindig a fogadalmadhoz, amit az oltár előtt esküdöttél?

A szegény lélek e szavakra még feltűnőbben reszketni kezdett.

— Nem felelek? — kérdezte szigoruan a mennyország portása.

Az asszony most hirtelen térdre borult.

— Ah kegyes szent, dadogta, ez az egyetlen bűn, ami a lelkeket terbeli. . . Tizenhat év alatt csak egyszer csaltam meg az uratam — és csak akkor is, csakúszni, hogy öntudatlanul cselekedtem. . . A házasságunk harmadik évében volt, egy májusi estén, amig a bokrok közt szerelmes fülemilék daloltak. . . Tizennegy évig egyebet se tettem, mint hogy azt a nagy bűnömért veszeltem. . .

Szent Péter megrámta a szakállát.

— És hoga történt a dolog?

— Májusban volt, egy csodaszép májusi estén, amikor az egész világ madárdallal és gyöngyvirággal volt tele. Az uram magára vette a cifra katonai ruhát és én egyedül maradtam otthon egy huszonhatosobas falusi kastélyban. . . Fialat voltam és éjjelenként sírva öleltem át a kiscike capricio váncot. . . Miért engedti meg a jó Isten, hogy a szerelmes férjeket a zord katonaság elvirye? . . . A fülemilék csókolóztak a bokrok közt, a szobaleány karongtva sétált a parkban az inasnal — és én egyedül ültem a kastély erkélyén, a szerelmes sóhajokkal teli éjzaka csendjében. . . A

tus 21-én az igazgató választmány értekezletét tart, hogy a pályázók iránt információkat gyűjtőn s a választás augusztus 28-án lesz. Az állásokat elfoglalni szeptember hó 15-ikén kell, de el lehet foglalni már szeptember 1-én is. A *benépesítés* iránt a felvételt kívánt árvák gondokai a főszelektőrökhoz szeptember 10-ig adhatják be kérvényeiket, ezek viszont szeptember 15-ig bejárnak az alispánhoz. Legnagyobb vitát a *martonvásári elemi iskola* ügye keltezte, a melyet tudniillik hosszú petíciókban után ezental az állam vesz át kezelésébe, ha a vármegye közönsége az iskola építés költségéhez némi segéllyel hozzájárulni hajlandó. Az árvaház ötven-növedéke t. i. írt nyeri a szűkegsége elemi iskolát. *Szűcs Artur* n. főjegyző a segély megtagadást indítványozta, mert a miniszternek amugy is meg kell építenie az iskolát. *Gr. Cziráky Antal* is ezen az állásponton van, de szerinte nem az állam, hanem a község lenne kötele, ígértehez képest, az iskolátatásról gondoskodni. Figyelmzettetés különben az igazgató választmányt, hogy most bebonyozult annak idején tett indítványának helyes volta, hogy az árvaházat ne Martonvásáron, hanem Székesfehérváron építsék. *Gróf Festetics Benő* felvilágosítás, *vasadi Balogh Lajos* hozzájárulása után *bicskei Rosenfeld Henrik* tett egy indítványt, a melyet *Csontos Andor* felszólalása után el is fogadták. *Rosenfeld* kifejtette, hogy az árvaház, növendékeinek neveléséről kötelese gondoskodni, viszont a megye közönségét az árvaház részére újabb terheléssel, bármilyen kevéssel, megróni nem szabad. Mitűn azonban az állam az építési költséghez mindössze évi 200 koronát kíván ötven esztendőre, az igazgató választmány tegyen előterjesztést a megyei közgyűléshez, hogy ez az iskola épület költségéhez való hozzájárulást tagadja meg s mondja ki, hogy az iskola segélyezését, minthogy abban az árvaház növendékei nyerne kötelezettséget, az árvaház belső ügyeinek tekinteti. E felhatalmazás alapján azután az igazgató választmány az évi 200 koronát saját költségvetésében megadja. Pénze van hozzá és a hozzájárulás nemcsak méltányos, de a miniszter — *Festetics* gróf nyilatkozata szerint is — elvi okokból sem vesz át iskolát másfelkülönbön állami kezelésébe. A gyűlés Rosenfeld indítványát nagy többséggel elfogadta s ezzel az ülés is véget ért.

— *Panosz tdk. nyugdíjazása.* A hadsereg közlőjének tegnap megjelent száma közli, hogy a király elrendelte *Panosz Alajos* vezérőrnagyunk, aki a székesfehérvári V. honvédkertelési parancs-

nekseghez volt beosztva, saját kérelmére való nyugalmába helyezését, mely alkalomból a III-nd osztály vasikonarandot adományozta neki.

— A városi pótdó. Székesfehérvár szab. kir. város hatósága az aláb következő figyelmzettetését teszi közzé:

„A III. osztályu keresztű adó, egy a nyilvános számdárra kötelezett vállalatok és egyletek adója után esedékes *általános fűvelémi pótdó* és *betegpótdó* pótdóá kivételével, ezen tételeket magukban foglaló lajstromok a városi pénzügyi tanácsosi hivatalban július hó 29-ik napjától augusztus hó 5-ik napjáig közzéismertetve kiéve lesznek, hol azok a hivatalos órák alatt mindenki által betekinthetők. A sérelmes kivétel ellen a lajstrom kitételének napját követő 15 nap alatt a városi közigazgatási bizottsághoz oimzett felszólalásait a helybeli pénzügyigazgatásnál annál inkább adják be, mert az elkésettlen beadottak figyelembe vételni nem fogak.”

— A hetedik gyógyszerár. A közel jövőben valószínűleg sok vitára fog alkalmat adni a Székesfehérvárról felállítandó hetedik gyógyszerár kérdése, a minthogy patikajog széles Magyarországon nem születhetik meg másképpen, mint a vicinális érdekek kellő összecsapása után. A miben nem a vicinális érdekek a hibásak, hanem a magyar gyógyszerészet rendetlensége. Hogy a közegészségügyi szolgálat egyik legényesebb része a gyógyszerészei, azt senki kétségbe nem vonja s mégis, miálatt minden pályá túlmótt, gyógyszerészeknek évről évre kevesebb egyetemi hallgató iratkozik be, mert ha saját gyógyszerára nincsen, az alkalmazottak — egyetemet végzett s társadalmilag teljesen művelt emberek — sorsa a legkevésbébe írgyélés méltó az összes szellemi foglalkozást nők helyzete közt. Ez előjáró kiterés után a hetedik gyógyszerár kérdését a következőkben ismertetjük. *Kovacs* A. Sándor, a Say gyógyszerár éveken át való gondnok, a városi társadalom köztiszteletnek s népszerűségnek örvendő tagja a belügyminiszteriumhoz beadott kérvényében gyógyszerár felállítási jogot kért a felsővárosra, a melynek 8700 lakosa ez idő szerint gyógyszerár nélkül van. A *Pástor*-féle patika ugyan eredetileg a felső városba volt engedélyezve, de *Pástor* későbbben behozta azt a Nádor-utca végére, úgy, hogy valószínűleg az a felsővárosnak csak a szelőt szolgálja, sokkal inkább a víziváros és belváros lakóit. A víziváros sarkában ott van a *T. Nagy József* patikája, a belvárosban egykor a *Zircziki* híres gyógyszerára: *Eisenbarth* Ágostoné, valamint a *Zolner* Vinczéé a piac téren, a palota városnak

a *Say*-patika, a tővárosban pedig az *Imrich* Viktor gyógyszerára látja el a közegészségügyi szolgálatát. Bizonyos az is, hogy a törvényháznak a felső városban való felépítésével a felső város forgalomban emelkedni í fog. Ezeket az érveket hozza fel *Kovacs* A. Sándor kérvényében. A kérdés már most az, hogy a 8,000 lélekszámot kiterő város — ha aránytalanul is vannak elosztva a gyógyszerárak — elbir-e egy hetedik patikát a többinek fonnállása nem veszélyeztetik-e ez által? Mert a gyógyszerárak megélésése nemcsak a jogos magánérdek, hanem a közegészségügy érdeke is. Mi azt hiszünk, hogy a város hat gyógyszerára meglehetősen rossz körülmények közt van s egy hetedik veszélyeztetné fonnállását. A belügyminiszterium Székesfehérvár város közegészségügyi bizottsághoz fogja felkeldeni a kerényvtv-leményesét céljából.

— *Török Konstant halála.* A ciszterciták ruházdán fekete lobogó jelenti, hogy a szerzetesek s vele együtt Székesfehérvár társadalmának gýzása van. *Török* Konstant főgymnaziumi tanár ki már régebben és legutóbb 1897 óta, mint tanár működött Székesfehérvárról, e hó 28-án Egerben 43 éves korában elhunyt. *Török* Konstant nem volt agyban fekvő beteg. Régi gyomorbajához folyó hó 26-án gyomorvérzés járult, amely aztán rövid két-három napos után kioltotta életét. *Török* Konstant 1859-ben szállottak Fel-Német Heves megyei községek. Középszkoláit Egerben végezte és itt lépett 1878-ban a rend kötelekbe. Áldozópappá 1884-ben szenteltetett Tanári működését Sz.-Fehérvárról, mint segédtanár kezdte meg. Innen Egerbe, majd Bajára helyeztetett át, honnan 1897-ben újra visszatért Székesfehérvárra. Az iskoláéves leszártával Egerbe ment, a honnan most halálának szomorú híre érkezett. *Török* Konstantban a cisztercita rend egy tevény, nagy tudás és szeretetremóltó tagját veszítette el. Temetését ma lesz Egerben. A székesfehérvári rendházat a temetésen dr. *Czapáry* László és *Reisser* Ottó tanúrok fogják képviselni.

— Az Amateur Club országos kiállítása. Az agilis ifju egyletet a mely csak nemrég jött sikerült bazi kiállítást rendezett a tiztöltő őrutány, most, mint Amódi, az emberséges irántudó bölcs említi: a sok szép eseme után, országos kiállítási rendezésre vállalkozott. A budapesti Photo Club ugyanis a jövő év tavaszán nemzetközi tárlatot kerget, a székesfehérvári Amateur Club ennek okkért az öszel „Országos Amateur Képző Művészeti kiállítás”-nal óhajtja megoldani és bi-

A másik lélek oly rémülten meredt maga elé, hogy Szent Péter még egyszer megszólalt: — Miért nem beszélés? — Óh jószágos szent, — susogta félénken — ne is kérdez azok után, amiket most halottam... Mert én is bizonyosan örökön-örökké ott maradok a legforróbb szurokban. — Oly nagy a bűn, amit elkövetél? — Ó csak egyszer csalt meg engem, és én... — Te is megcsaltad a feleségedet? — Negyvenkétézer, jó szent, kerok negyvenkétézer, házaságunk tisztelet esztendője alatt. Az első két évben az erény és a hitűség ösvényén haladtam de később... Hiszen bizonyonan halottal már valamit a szalmaözvegyekről és tudod, hogy a kámor so illan el úgy, mint a nyári hónapokban a férfiak hűsége... Én pedig éppen tiszteleg esztendőn át voltam szalmaözvegy, még pedig minden évben pontosan hat hétig. Számait most már minden két hétre egy csalés: ez tiszteleg év alatt se több, se kevesebb negyvenkét hűtleneségnél... A férfi kétségbeesetten sítította le a szemét, Szent Péter pedig derült pillantással kérdezte: — Mindig pedánsul betartottad a kétheti időközöt?

— Mindig, oh jószágos szent! — A teli hónapokban sohase jutott az eszedbe, hogy a házasági fogadódokat megszegjed? — Soha. — És egyéb bűn nem terheli a lelkedet? — Semmi. — Akkor ödvölelek sziam, mert nyitva áll elétted a mennyek ország. A szalmaözvegy férfiak nyári hűtlenesége nem bűn; amint hogy az se bűn, ha valaki felesége távolléte alatt a vendéglőben ebédel. A rendező tövény nálunk is csak eszeptembertől májusig van érvényben...

Szent Péter erre kitérta a mennyország kapuját és a férfi sugározó arccal látta el az aranyos csopokot között. A nő még egy perocig ott maradt és szemrehányó hangon kérdezte: — Én egyszer vétkeztem és a pokolra kerülök. Ó negyvenkétézer csalt meg és a mennyországba jut. Mi ebben az igazság, óh, jószágos szent?

Az égi kapus mosolyogva simította végig hűtlen szakadt és halkán így szólt: — Az igazságod keresed, szegény lélek! Hát az az igazság, hogy én is csak férfi vagyok, mint azok, akik odálen a földi törvényeket csinálják.

hold esztősé fátlyot borított a fejem fölé és a fák közl elfojtott csökök nesze hangzott felém. ... Ekkor jött a kísérő férfi, akit bizonyosan a stánán kltódt. ... Nem tudom, hogyan történt de egy lázsa peroben odaomlottam a karjaiba... Azt hiszed, jó szent, hogy én voltam a bűnös? ... Vond feleségre a holdat és a fülemleket, a cipelő ticsöket és a szoralmes nyári örzakát, — mert ók voltak, akik könnyelműen a bűnre esbítottak... Én tiszteleg évig éitem hűsögeben és istenféle rendben, hogy ezt az egyetlen óráz jóvátegyem...

A bűnbánó lélek e szavakra leomlott a Szent Péter lábaihoz, míg a mennyország porlésa szomorúan a fejét rázta. Egy darabig csöndesen nézte a vergődő asszonyt, aztán szánaközó hangon így szólt: — Sajnádkal, szegény lélek, de fájdalom nincs módomban, hogy segítsek rajtad. Sulyos bűnt követél el, súlyosabbat, mint amilyen az én könyörtelen szívem elnézhetne... De mivel látom, hogy megbántad, amit végzetél, hát a legkisebb büntetéssel szabad ki rád: csak rövid tiszteleg évig tozok tlni e pokolbeli lángok között...

Az asszony lehajolt fevel vonult félre, Szent Péter odafordult a férhez: — És te?

zónára támogatni a Photo Clubot. A mint a gr. Zichy Jenő védnök, dr. Pálnésky Miklós elnök és Wertheim Pál titkár nevével ellátott felhívás maga is, bizonyos népies zamattal állítja: az amatőr club, ezzel nagy fűtá vágta a fejéjét; a melyt kihozni onnan — szeriatok — „az amatőr lekezesés” fog segíteni. A kiállítandó fényképek, vagy a mint a felhívás nevezi: alkotásokat november 1-ig kell beküldeni a „Magyar Király” emeleti termébe aszkáló rendező szobáig. Az s kiállítás november 9-én nyílnék meg. Az előszéken rendezéség az ugyanezt, hivatásos művészeknek és mestereknek annyiban, a mennyiben díjazása nem számítanak* — szintén megengedi, hogy a kiállításon résztvehesenek a több mint valószínű, hogy *Stuck* a nem éppen rossz nevű festő is meg fogja magát tiszteni, hogy néhány kép az amatőrök lekezesése által teremtett alkotásokkal egytté szerepelhesen. A több lekezesédd és hívevel, mint iraszkodó művészettel megirt felhívás így végződik:

„Fel tóhat lakos munkáid amatőr társak! *Mutatis* meg a vildgúnak komoly beszámoltásai, hogy az örök szép iránti lekezeséddől a magyar amatőr vildg is tud maradandó becsesel bíró azért alkott.”

No csak, no csak; egy kicsit kesőbbekben. Az amatőr világot alkotóknak a nap esztendőre, vagy kettesre kisítvja a színt s a késő utkor usj né meg tudni gyönyörködni az amatőr világ maradandó alkotásiban. Az ilyen felhívásokkal élveszik a kiállítás erkölcsi komolyságát.

— A professzor és a szegény ember. Bicskéről írják nekünk a következő levelet:

Egy bicskei szegény, de igen tisztességes és általánosan tisztelt kereskedő szembajban szenvedett. Kezeli orvosok kijelentette, hogy a szemét operálni kell, nem különben élete van veszélyes. A szegény ember el határozta tehát, hogy alál veti magát az operációnak és meg is szerezte azt az öszszget, a melyről azt hitte, hogy az elegendő lesz az operáció költségeire. Elment Budapestre egy híres kórházi tanárhoz. A tanár megvizsgálta a pacienst és szinte kijelentette, hogy a szemét el kell távolítani.

— El vagyok rá késztelve tanár ur és azaz a szándékod jötem.

— No jó, az operációt írt 100 forintot, a többi költségre névbe a kórház kezelősegtől nyer információt.

— De könyörgöm nagyságos uram, — mondja a beteg, — én csak 50 forint költségre vagyok elkészülve, több pénzem nincs, de azt sem tudom honnét teremtem, mert szegény vagyok, s elég gondot okozott mig ezt az öszszget el tudtam teremteni, legyen kegyes 50 frtért megoperálni.

Tudja mit, tekintve, hogy szegény ember: megoperálom 75 frtért, de azon alól nem tehetem. *Menjen hazá és szerezze meg a hiányzó öszszget és ha az meg van jöjjön ismét hozzám.*

A beteg búsán kifélt sompolygott a tanár rendelő szobájából és a betegeség, nagy strappa és gondoktól megtréve haza érkezett. Azonnal *lefeküdt és fel sem kelt többé. Öszszget és nagy számú családtag hagyott hátra:*

Most azt kérdem t. szerkesztő úr, hol áll a jennei hírdetelt humanizmus, a humanizmus korszaka? S ez eszt nem áll egyedül, holott a tisztelt tanár ur nem mondhatja, a mit a szatóság kérem nem adhatom, mert nekem is több van.

Bizonyos, hogy az eset, így a maga meztelén egyszerűségében nagyon csunya. A mit tenni lehet, mindössze az: az ilyen eseteket nyilvánosságra hozni. Kérjük a nevé a tanár urnak, hogy legalább erről a kórnyékről elkerüljék a professzor ur háza tájékát.

— Meglőtték a káplánt. A Fejérmegy közeletlen szomszédágában levő *Téleny* pestmegyei községben csunya botrány foglalkoztatja a község népet. *Lauchsz* István r. kath. segédlelkész elcsábította egy ottani úr ember feleségét s a viszonyt olyan nyilvánosan folytatta, sőt maga is eldicsekedett vele, hogy még a férjnek is

tudomására jutott a dolog. A szerencsétlen ember, a kinek eddig nyugodt boldogságát dulta föl a fogadalmat trt káplán ur, a napokban megtudván a dolgot, egyenesen a plebániaira ment, a hol s plebánost és káplánt éppen hazakerkezőben találta. A mit sem sejtő káplán még bemutatta az illetőt a plebánosnak — ... *kedves barátom.*

Talán a „kedves barátom” szó fokozott ingerültségbe hozta a megcsalt férjet, mert revolvért rántott elő s néhány ekseredet szó kíséretében *Lauchsz* sötétbe fegyverét. A golyó a káplán jobb kezének *középső ujját találta* s ezután néhny dullakodás fejlődött ki a becsületét megbosszuló férj s a tisztelendő káplán között. A duellból természetesen nagy botrány lett, a minek folytatását a *Fejérmegyei Napló* tegnapi számában találjuk meg, itt olvassuk ugyanis a következő egyszerű kis híresközt:

— *Egyházmegyei hírek.* Dr. *Vározy* Gyula megyés pispók ur ó *Méltóságos Lyggy* Károly segédlelkész Zsámbékről Pilis Csabára, *Lechner* János Pilis-Csabáról Bicskőre, *Horváth* Imrét Bicskéről *Télenybe, Lauchsz Istvánt Télenyből Zsámbékra, Braun* Gyula újpesti pedig laszímére helyezte segédlelkézi minőségében.

Semmielőle közfunkcionárius emberrel sem ajánlta bizonyítványt, ha az dertl ki róla, hogy ilyes botrányokban van része, de ilyenek után pappak maradni késsz komitum. A zsámbéki menyecskék ugyan majd furcsa arccsal fognak gyönni a tisztelendő urnak s ha nagyon sok penitenciát találna rájuk róni, még azt találják felenei neki:

— Ugyan ne bolondozzon tisztelendő szent atyám, kend sem jobb a Deákne várszánánál ...

Es eszünkbe jut, hogy ez a *Lauchsz* István milyen agilis tagja a székesfehérvári egyházmegye néppárti táborának, hogy mennyire hitelt adhat a dogmaknak, hogy mennyire komolyan veheti a saját magapredikációját. Mely népbolondítás világlik ki a nyilvánosság előtt a jövendő zsámbéki káplán ur esetéből ... Mi lesz a gyehenna tűzfelvé, a purgatóriummal, tisztelendő káplán ur?

— *Halálósá.* Özv. *Schön* Lipótné ma delélt elhunyt. Temetése az Ösz-utcai gyászaházban délután 1 órakor lesz, az orth. ir. vallás róljai szerint.

— *Élet utja.* *Tabajdi* tudóstónk írja: Egy örült asszonyt szállítottak fel a napokban Budapestre a lipótmecsi táboldyába, a kinek sorsát egy írvél ennek előtte még mindenki irygette a laluban a paraszti nép között, ma mindenki öszszehozog azon gondolatra: hasonló sors ha édeni taláná. *Fürri* János igen jómodú labajdi gazdamester feladott fia gépez lett s a mult esztendőben a *Tisza* mentén volt csepléni. Egy vasárnapon napon a *Tiszába* ment fürödni, göröcsöt kapott s belefulladt. Füriné, az édesanya ettől fogva buskomor lett s az azelőtt élénk vasuti porta szomorú lett. De nem volt elég a csapás. Füri már évekkal ezelőtől állt egy jobarájadt, az s öszszel tonkre ment, fizetel nem tudott s Fürinek egész vagyonja, mintegy 40000 korona rá ment. Az asszony fia után vagyonát vasztelte el, egy esztendő alatt. Ferje is beleért a csapásba, Füriné elmeje pedig végleg elborult, dühöngeni kezdett, úgy, hogy a napokban fel kellett szállítani a táboldyába. Ilyen az élet utja.

— *Haroz a tarlón.* Könn a tarlón, hol most az élet kora reggeltől kezd eszté pezseg, véres verkedés volt a hosszuhog arató között. E hó 27-én reggel *Kempelen* Imre birtokához tartozó szeszuhelyi aratók kissé beborozottan menlek a tarlóra.

— *Ki vagya közlelek az első rend?* — kérdezte az arató gazda. — Majd a sánta Kösa — vihogta *Vadász* György.

Az aratók, még a marokszedő lányok is nevetés nétek erre a megjegyzésre egy kis sánta, formátlan emberkére. *Pintér* Györgyben azonban feltérekedett a jó lélek és védelmébe vette Kósát:

De pofozni vadók vagytok ti! Erre a kijelentésre úgy vágta arczon *Vadász* György *Pintér* Györgyöt, hogy csak úgy hanyát előtte a keresztet a csigánykeréket és piros nyomot hagyott hátra *Vadász* kezefele. *Pintért* elfutotta a mérég és kaszáljához kapott, de *Vadász* is résen áll és hatalmasan öszszekasabolgát egymást. *Pintér* jobb és bal agyának oly két hatalmas sebet kapott, hogy csak a nadrágszíj óvta meg, hogy a derékt kötté ne vágják. *Vadásznak* pedig *Pintér*, *nyakán* az *öszsz* *viasszerket* *eladta*. Dr. *Adler* Béla kórhosvos *Pintért* 14. *Vadász*nál 12 óttéssel varrtá be a hatalmas plecsurokat. A sebesülteket a *Szt-György* kórházba szállították.

— A *Pesti Hírnap* tegnapi száma megemlékezik a sártrói lövészenya történet botrányról, de ezután még egy másik katonai affárról is szól, a melyet — a tudostó szerint — a csendőrközvetek volna el azzal, hogy a csendőrkatanya kerzi házában történet lopás ügyében a csendőrközvetek a város területén. A bír tejesen valótlán, mert a nyomozást *Fürész* r. biztos tejesítette két rendőrről s hogy a nyomozásnál *Nyeny* Ámbros csendőrkatonasor, mint érdekel fél, jüdel volt, az már csakugyan nem jögszörelen.

— Egy temetés czimirt *Parkas* Simon temetőkezi vállalkozó annak kijelentésére kért fel bennünket, hogy halotias kocsija azért késétt, mert a katonai kórházból későn értesítettek a temetőről.

— *Elfogott tolvaj.* A rendőrség tegnap a csigányok társaságában egy gyanus idegent látott, a kirel, miután igazolásra szólították fel, kiderült, hogy *lobbász* társaság között tolvaj. Hat neve is van: *Hofer* István, Szabó, *Németh*, *Szép*, *Petrovics* és *Jooóher* István s a társaság *Kencsen*, *Jutason*, *Vessprémben* és *Ósín* köztetett el nagyobb lopásokat. A rend még egyelőre fogja tartani.

— *Halalós esés.* Sulyos szerencsétlenség történet tegnap délután az Ösz-utczában. *Sánta* György szepetneki szülötét (Zala-m.) táviradomunkás két társával kivolt *külső*, hogy egy fa ágai közé keresztet sodronyt helyre állítsanak. *Sánta* György egy latorját támasztotta a fához, de nem a törzséhez, hanem a vékony ágak közé, a melyek nem bírták meg a létrát s letörve, a létra is lezuhant. *Sánta* fejével esett a kövezetre s azonnal vér borította el a fejt. Beszállították a *Szent-György* kórházba, a hol este 7 órakor kieszenvetett. Hátra maradt családját táviratilag értesítettek a szerencsétlenségéről.

— *Plael árak:* 1902 július hó 30-án. *Uj* *Buza* 7.00—7.30 *Uj* *roz* 6.00—6.20 *Uj* *árpa:* 5.00—6.00 *Uj* *zab* 5.00—5.20 *Tengeri* 5.20 *Az* *árak* 50 kilógrammonként korona értéken értenédek.

— *Nyom a vértésboglári gyilkosság ügyében.* A mult év murcius 27-ikén vértésboglári rablógilkosság történet a Csákvár és Vértésboglári közötti uton, egy mely szakadékokban. Hajnaléjt ismeretlen tettesek meggyilkolták *Kocsoz* János csakvári postakocsist és kiraboltták a posta ládát, a melyben 14000 korona volt. Az áldozatnak homlokán két lövés volt, azonfelett feje öszsz volt törve s teste úgy volt behelyezve a postakocsi kaszába, a hol a hó viharos időben a csendőrközvetek találták. Megindult a nyomozás, de mindaddig eredmény nélkül. A vadli esendőrösor azonban nem adta fel a reményt, hogy a gyilkosok nyomára akadnak s úgy lehet, hogy a remény váloga vált.

Még e hó 18-án *Kiss* Lajos fehérvári-acsnai segédjegyző a vadli esendőrösor egyik járőrének egy névtelen levelet adott át, melyben egy ismeretlen megfenyegeti a fehérvári-acsnai községi elöljáróság, hogy vigyázzanak, mert különben a jegyzőt rövid időn belül forgópisztolyal agyon lövtt. A veszedelmes fenyegetésnek nyomán meglopót lét az esendőrny. Mikor a gyanuba vett *Éti* *Ferenc* losvabherényi szülötét, *Fehérvár-Acsán* hosszabb idő óta munkanélküli egyézt igazolásra szállították fel, gyanus igazgatóság vett rajta ért. A esendőrök erre vallati kezdtek s megmozgatták. Itt kezdődött a tulajdonképeni nyomrajutás. *Éti* *Ferenc* szedébbt előkerült egy hat lövésit forgópisztoly, 35 drb. töltény és 8 drb. kilött *töltény*-hüvely. Az orjárat ekkor már értesült arról is, hogy az egész községben *Éti* *Ferenc*en kívül senkinek sincs forgópisztoly, tehát alapos volt a feltétele, hogy a leveiben fenyegetésnek ismeretlen csak ő lehetett. Rögön hálutatódtartottak *Éti* *Ferenc* lakásán az *Ócsa-Palkovits* fék hában. Itt is meglopót eredményt jutottak. Mindefelje betörő szerszámot s ellopót holmit fedeztek fel.

A fenyegelő levelek fogalmásványai, az ahhoz használt papir, tauta, mind rá voltál Eml. Ferencnek, aki azonban csak egyre tagadott. A többi kb. 50 db hár-
póstatakarékpenzári és egy a Bicskei Takarékpenzár-ra szóló betétkönyvre bukkantak, ezen-
kívül ókirat utánzatot, hamis kötelezők egész
csomóságra hvertek. A vallatás során kintél, hogy
a Bencsik József fémváru-accsi jegyző kőrára e hó
8 és 9-ike közötti éjjelen leeggett presházat is Eml.
Ferenc gyújtotta fel, ugyancsak ő vágdolta le Batten-
berger János 60 szőlőkéjét. A bűnök egész sorozata
terheli Eml. Ferenc lelkét a vértelen bölgyi póstaraból-
gyilkosság elkövetésének vádját anyai körülmény
röjja rá, hogy nincs kizárva a lehetőség, miszerint
ő követhette el. Tagadja ugyan és azzal védekezik,
hogy azon időben Moórón tartózkodott, hol egy
koromban hallotta a gyilkosság híreit, de hisz a
gyilkosság kora reggel történt, a feltevéssé pedig
délután és így a gyilkos elég idővel rendelkezhetett,
hogy Moórra mehessen. A póstakocsit 12 mm-es
revolver golyóval löttek agyon, hasonlóval, minőt
Eml. Ferencnél találtak. A terelő gyuanokok a vád-
lott tagadásával szemben oly mörvétk, hogy Eml.
Ferencet letartóztatták a bűnjelekké együtt ideigle-
lesen a vaai kir. járásbírósig börtönébe szállították.

— **Üngylikos tanítójelölt.** Eerden egy 18
éves fiatal ember dobta el magától életét, mert
tudatára jött annak, hogy sorvasztó betegség emészté
tídejét *Súlygon Jössel* — így hívják az üngylikos
— 18 éves kora dacára már úr ékta saját maga
tartotta fenn magát, saját kezesmányaiból desko-
kodott s csak egy év válszította el a földtől, hogy
tanítói oklevelet szerezzen s állást nyerjen. Szűlei
Kecskeméten laktak, de évekkéle ezelőtt meghaltak
s az árván maradt fű azóta, szorgalmas munkájával
kereste meg a mindennapi. Nem reggel betegeskedni
kezdett, tódővéssé bántotta s a sorvasztó betegség a
tanulásában is akadályozta. Kezeli orvosa a vaká-
cióra, hogy jó levegőt legyen a faltelepben, Eerden
nevelői állást szerzett neki, de ő tolytonosan csak
sorsán, küszködő halálán gondolkodott. Az élet
küzdelmei, a gyórtó tájfalalmak egy megintgatták az
utóbbi időben a szegény ifju lelkierjét, hogy ü-
ngylikosságra szánja el magát. E hó 28-án
forgóipályáján vetett véget életének. Egy volt
tanítójának levelet hagyott hátra, melyben azt írja,
hogy hiába élt volna tovább, mert betegsége ulyja
hamar megölte volna.

— **Rabbijaválasztás.** A helybeli orthodox
izraelita hitközség augusztus hó 3-án, vasárnap
tartja rabbijaválasztó közgyűléstét. Két jelölt van
Schoeiger Armin sárospataki és dr. *Neuman*
pozsonyi rabbijelöltek.

— **Új rektor Bicskén.** *Szente Pál* bicskei
rektor elhalálózása folytán megválasztott rektori
állásra *Mohácy István* tiszsa-sasi volt tanító 17
pályázó közül választott meg.

— **Új telefon-előfizetők.** A telefon-háló-
zatba újabbban a következő előfizetők léptek be:
Laackovics Béla, „Szarvas” vendéglője 57. szám;
Márkus Simon úr. és fia 129. szám; *Osztrák-
magyar-bank* főközfizetése 130. szám; *Weiner Jakab*
128. szám alatt.

— **Halál fűrésd közben.** *Winkler János*
moóri illetőségű 24 éves kőmives segéd Újpesten
dolgozott. Egy barátjával *Kurtusz Szaniszlóval* a
Dunában fűrészt és miután uszni nem tudtak, az
ár mindkettőjüket elragadta és mindketten a Du-
nába fulltak. *Winkler* holttestét tegnap kifogták.

— **Gyujtogató gyermek.** Agádon könnyen
kiszámíthatatlan kárt okozhatott volna egy gyer-
mek gondatlansága, ha idejekorán észre nem veszik
a keletkezőben levő szoroscsélenyessé és csúrdjában
el nem fojtják. E hó 27-én délután a vészharang
kongása figyelmeztette Agárd pusztá lakóit, hogy
tűz van. Gróf *Nádasdy Ferenc* tulajdonát képező
rossz földön gyuladt ki több rozskarék. A tűz
csakhamar észrevették és sikerült a pusztai lakók-
nak azt megelőző a tarló tűzet fogott volna, eloltani.
A csendőrségnél jelentést tettek a tüzeusről és
miután az a gyaru merült fel, hogy a tűz gyuj-
togatásból keletkezett a csendőrség ez irányban
megindította a vizsgálatot. A nyomozás csakhamar
eredményre is vezetett, a mennyiben a gyujtogató
megkerült *Márkus István* gárdonyi lakos 9 éves
lévén fia személyében. A 9 éves fia a buzáföldön
cigarettára gyújtott és az égő gyulát a keresztek

felő hajította el és így a tűz ettől támadt. A gon-
dalan gyermek tetőtől a csendőrségre bevalótta.
A szülőket fogják gyermekük tettéért gondatlanság
ezimén felelősségre vonni. A kör 800 korona.

— **A sertésvész.** Rakony Sárkány közegben
a sertésvész járványusztalleg lépett fel. Az illető
hatóságok részéről a szükséges óvintézkedések a
baj tovaerjedésének megelőzésére megtették.

— **Pályázat ösztöndíjra.** *Székely József*
a helybeli elemi iskola tanítót stál-ti
előnöke az alább következő felhívás közlö-
sére kért fel bennünket:

Pályázat.
A „Fojérmegei Tanítótestület” által a ma-
gyarországi tanítók budapesti országos fin-árvaházá-
ban letett *Göbel János György-féle* 8000 koronás,
s a f. évi szept. hó 1-szejére letenni szándékú
ugyanancsak 8000 koronás *Manz János-féle* árva-
házi alapítványi helyekre ezennel pályázatot bir-
delek.

A fenti alapítványi helyekre első sorban azok
a tanítói árvek tarthatnak igényt, akiknek szülői
(apjuk vagy anyjuk) a „Fojérmegei Tanítótestu-
let”-nek halálukig rendszeres tagjai voltak s évi tag-
sági díjajukat rendszeresen fizették.

A tevésség árának egészésségének, ép let-
alkatának, tanköteles korának és vagyontalannak
kell lennie. A Manz-féle alapítványi helyek csak
keresetény árva nyerheti el.

A felvett árva jóviselet és szorgalmas tanulása
mellett az árvaház 5-éves jöteleményeit tanköteles
kora beteljeséséig, esetleg tovább is élvezheti; első
ruházatairól és Budapestre utazása költségeiről ön-
maga gondoskodik.

A keresztelvével, iskolai, orvosi, újrólított
és szegényeségi bizonyítványával leleszerelt keré-
nyek 1. évi augusztus hó 10-ikeig alulirt előnö-
kék (Szekesfehérvár, Ezerdeves közs. nepiskola)
kiföldendők.

Az emberbaráti szeretet nevében telkerem
együttal a m. t. közönséggel, sziveskedjenek a helyi-
ségben lakó tanító övezgek és árvek figyelmét
ezen pályázati hirdetésre felhívni.

Szekesfehérvártól, 1902. július hó 26-án.
Székely József,
tanítótestületi elnök.

— **Névváltoztatások.** *Steppinger Alor* moóri
lakos vezetéknevét „*Szemeré*”-re *Blau Pál* szabad-
szállasi lakos „*Bienkó*”-ra, *Steiner Simon* bicskei
illetőségű budapesti lakos „*Széldégy*”-ra változtatata.
— **A sertésorban.** *Zámuló* közönségen a
sertésorbanús töllepett.

— **Egy- és kétfogatu birkosok,** egy hely-
ben, mint a vidékre megrendelhetők *Avanaz Verona*
hercekséi vállalkozósnál, *Nador-utca 11* számú lo-
hánytőzsdéjében, telefon szám: 88. Éjjeli megren-
delesek. *Osz-utca 6* szám, saját házban.

— **Időgenek nevsora** 1902. július 30. *Barnai*
Ignác „Magyar Király” szállodája: *Rouzebeh ut.*
Bécs, Deusch ut. *Bécs Beck* kereskedő *Budapest,*
Fiinni kereskedő *Bécs. Guttreid ut.* *Bpest. Bokovics*
ut. *Bpest. Weisbeck* keresk. *München.*

HIRDETÉSEK
felvételnek
lapunk kiadóhivatalában
Szekesfehérvártól, Nador-utca 7.

MOSODA Lakatos-utca 10.

Elifogad szép mosás és vasalásra ing, gallér,
kezelő, alsó ruha, csipkefüggönyt jutanyos
áron. Pontos kiszolgálás, vidéki megrendé-
lések gyorsan és pontosan eszközöltenek.
A n. é. közönség becses pártfogását kéri
NAGY IGNÁC mosodá, Lakatos-utca 10.

Papp Károly
szélem műfestő és vegyítész tít.
Szekesfehérvár, Városházter
a városi t. karek épületében. (Bejárat a
Magyeház-utczánál.)

Elifogad minden e szakmába vágó mun-
kát úgy festésre, valamint tisztításra a
legmódtányosabb feltételek mellett.
Csipkefüggönyök a legvértőbb idő alatt
festenek, vagy tisztítanak.

gyásruhák
48 óra alatt készíttetnek.
Videki rendelések meghízható lelkiilem-
retességgel eszközöltenek.

Alapítottott 1880. Alapítottott 1880.

„Labor omnia vincit”
„SECURITAS”
5471887. sz. a. hatós. engedélyezett
nemzetközi hiteludósító és incasso intézet.
Legrégibb és legjobb l. rangu
különleges intézmény.

Szolgál mindennemű tudósításokkal (infor-
matiók) igen gyorsan, pontosan és tel-
kiszmeretosen.

Hitelbiztosítás és lüzetnek egyedül elen-
őző intézete Magyarország részere.
Külföldi bankok és külföldi lőke censora
Magyarországon.

Előszörendű referentiák.

Előfizetések: 12, 25, 50, 100, 250, 500 és 1000
darabra igen olcsón számítva.

Tudakozó könyvesekék kaphatók
Krausz F. Vilmosnál
Szekesfehérvár,
Basa-utca 2. szám.

Az „Unicum”!!!

nevű szülő permetező anyag bizo-
nyult eddig a legjobb, legezölésze-
rőbb és legolcsóbb permetező és
védő anyagnak a *Peronospora* szülő
betegsége ellen.

Hatása biztos, a vele való munka
gyors és tisztá, semmi olyan ü-
pedesse nincsen, mely a gépet ron-
taná.

Egy csomag: 650 gram-nak ára
56 fillér, megfelel két kiló rézgálitz
oldatának.

Ez idig hát kiállításon legma-
gasabban kitüntette.

Kapható Sz.-Fehérvártól: *Barna*
Viktor, Bogay Andor, illés Károly,
Kovács Pál, Lőrincze Elek, Roth
Bertalan és Taubler Béla uraknál,
valamint a készítőnél:

Majoros Antal, Győr.